

Definitief **Landschapsplan** *in het kader van* **Realisatie bedrijfsgebouw** **A.J. VAN DER VELDEN GRASZODEN**

Dhr. A.J. van der Velden
Wolfsven 13
Well
Toon@veldengras.nl

Plattelandscoöperatie Peel & Maas regio
Ing. R. Janssen
Maart 2014

1. Inleiding en criteria

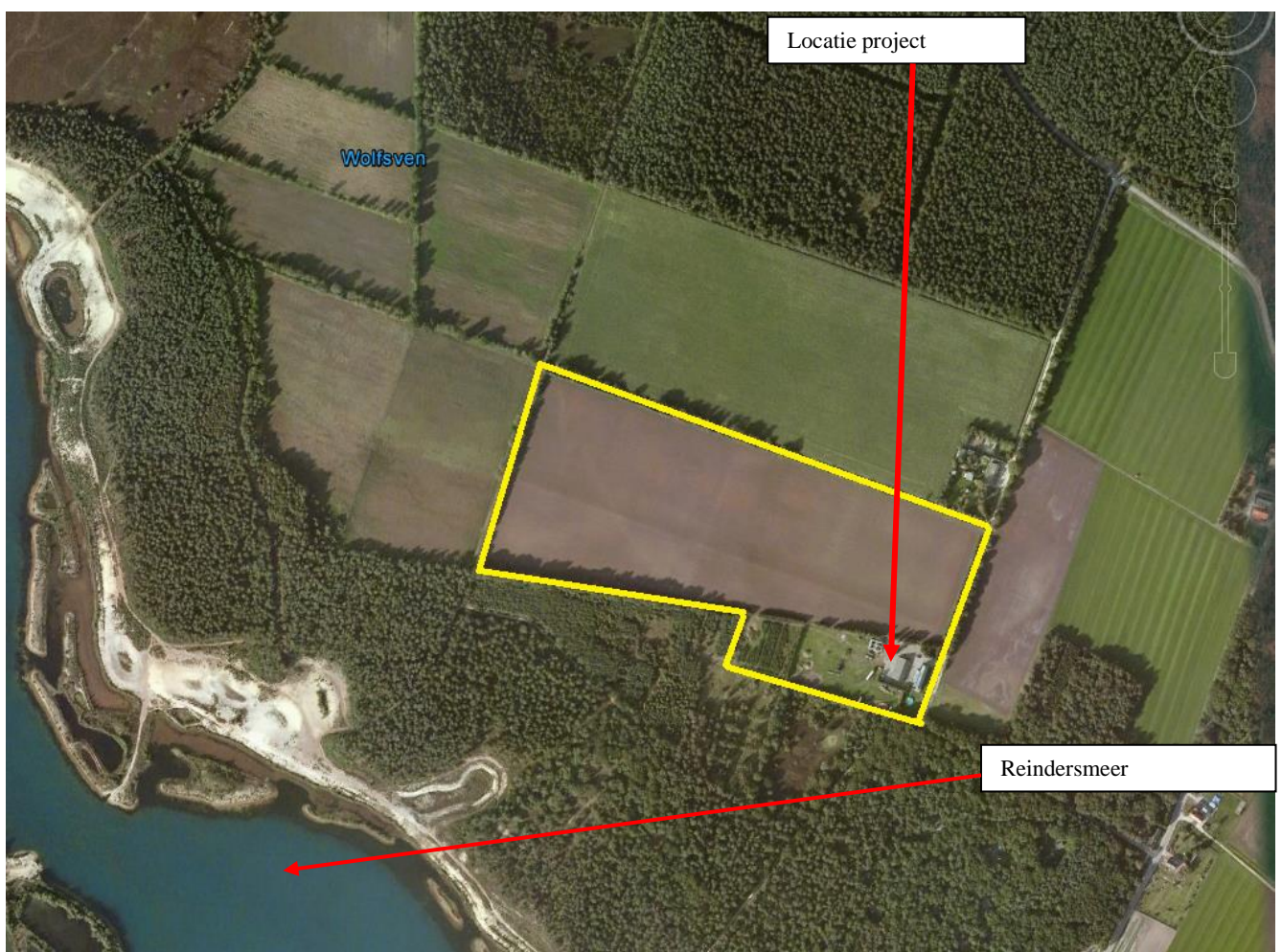
Binnen de gemeente Bergen is aan Wolfsven 13 het bedrijf gelegen van dhr. A. van der Velden. Het betreft een graszodenbedrijf wat gelegen is op een landbouwenclave tussen bos- en natuurgebieden rond Reindersmeer en de Berger Heide.

Het bedrijf heeft binnen de bestaande gebouwen te weinig ruimte om hun materieel en materiaal netjes op te bergen en heeft het voornemen om de bestaande gebouwen een impuls te geven en tegelijkertijd een nieuwe schuur te bouwen, aangrenzend aan de bestaande schuur.

Het huidige bouwvlak heeft een oppervlakte van ca. 2.700 m² en moet in de nieuwe situatie vergroot worden tot 4.500 m². De gemeente heeft aangegeven dat dit in principe zou kunnen, maar stelt vanuit landschap de eis dat de nieuwe situatie op een landschappelijke fraaie wijze geïntegreerd dient te worden.

De ondernemer ziet de meerwaarde van een fraai landschappelijk decor zeker op deze plek wel, passend binnen de functionaliteit en heeft samen met de Plattelandscoöperatie en de gemeente Bergen het onderstaande plan opgesteld, dat het decor gaat vormen voor dit totale bedrijf.

De locatie staat hieronder weergegeven. Het is aan de straat Wolfsven en ligt binnen het omsloten jonge ontginningsgebied. Samen met de bureu (camping) en de omliggende landbouwpercelen wordt het geheel bijna geheel omsloten met opgaand bos en natuur, dus een unieke plek in zijn omgeving.

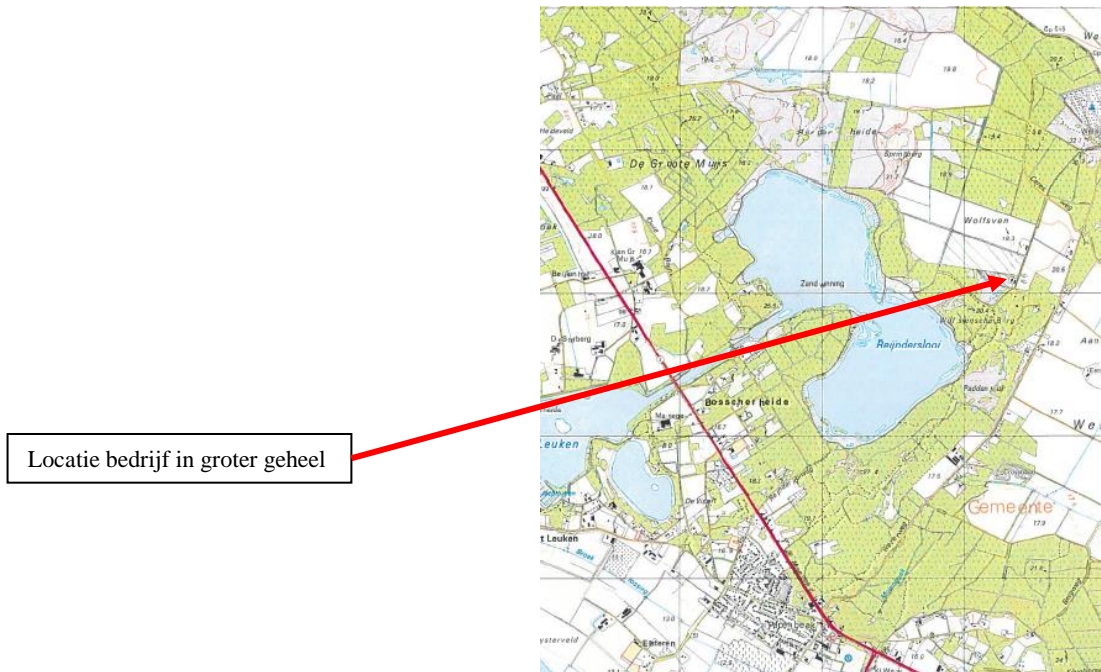

Figuur 1 De locatie van het project

Het projectgebied staat hierboven weergegeven met de omliggende graszodenpercelen van het huisperceel en duidelijk aanwezig de bestaande natuur.

De inrichting zal allemaal geschieden op eigendom van de ondernemer.

De straat Wolfsven wordt met een opgaande beplanting begeleid. Deze straat en de paden in het bestaande bos worden vanuit recreatieve beleving intensief gebruikt, zodat ook dit een uitgangspunt en randvoorwaarde vormt voor de verdere inrichting van het erf. (veiligheid)

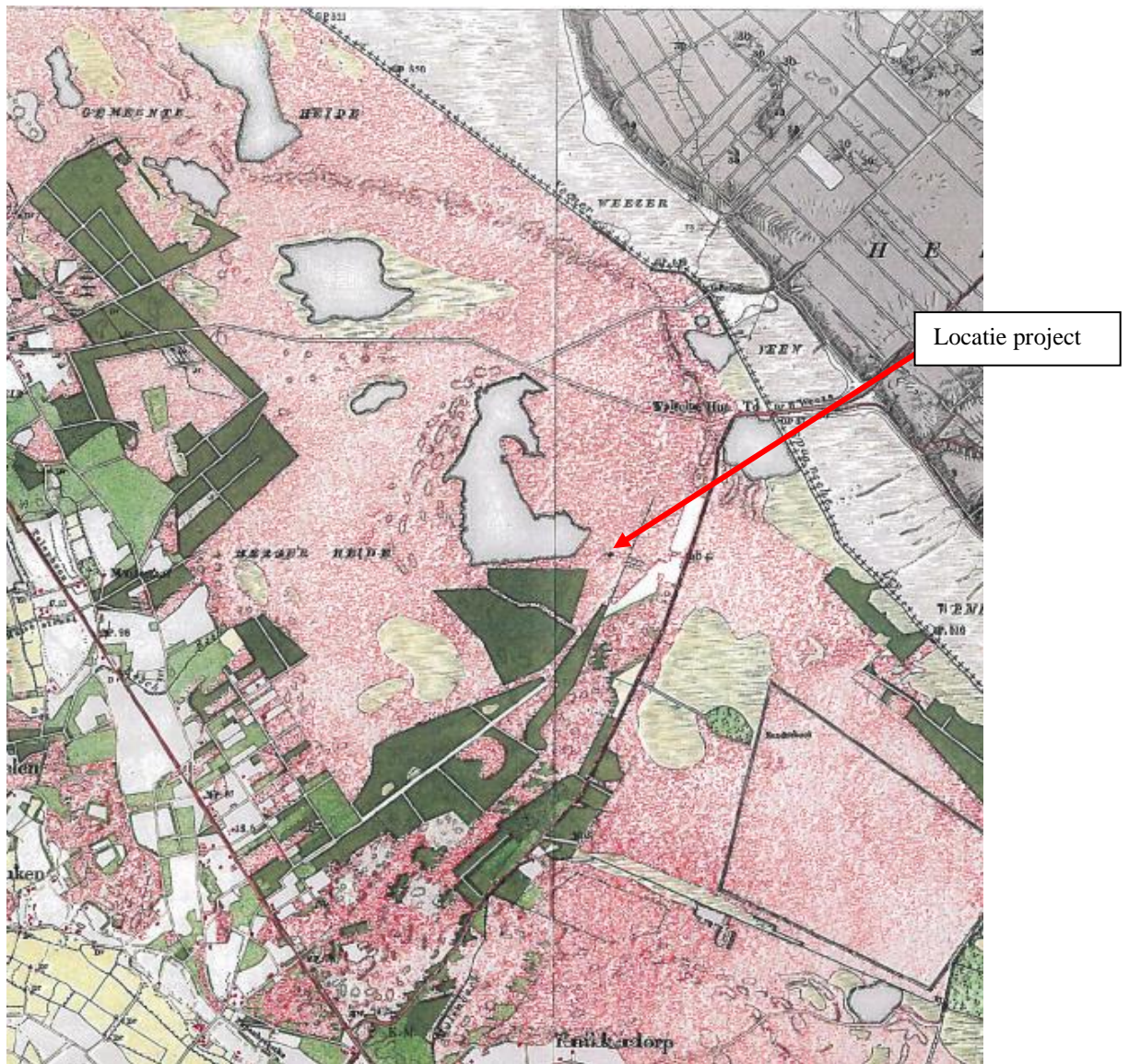
Figuur 2: Locatie in een grotere regio

Onderstaand geeft als eerst enige basisinfo weer, daarna de visie, wat resulteert in het plan met de maatregelen voor inrichting en beheer. Dit is onderdeel van de verdere procedure en dient de ondernemer op deze manier te realiseren en op de juiste manier te beheren.

2. Basisinfo en visie landschapsplan

Vanuit de aangegeven kaders is het goed om ook naar de structuren van het gebied te kijken en aan te sluiten op de landschaps- en cultuurhistorische basis.

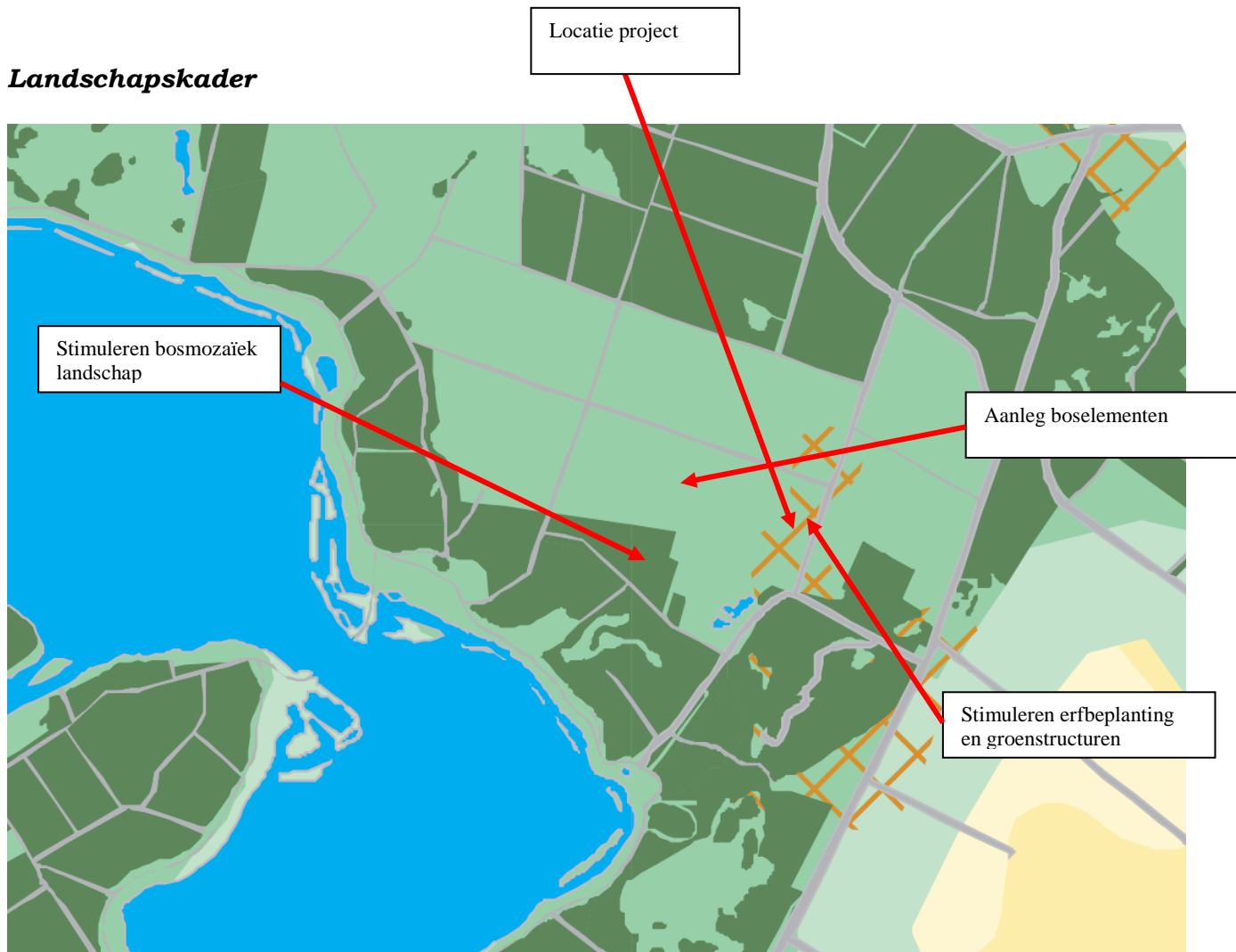
Cultuurhistorie

Figuur 3: Historische kaart 1900

Het projectgebied is vanuit de historie oorspronkelijk een heidegebied nabij het toenmalige Wolfsvan. Het landschap is compleet veranderd, door de aanleg van het Reindersmeer en de ontginning van het Wolfsvan, wat momenteel de open landbouwenclave is. Hiermee is duidelijk dat het gebied een jonge en rationele ontginning is, wat in het veld zeer goed waarneembaar is, met zijn omliggende nu deels beboste heideterreinen.

Landschapskader

Figuur 4: Landschapskader provincie Limburg

Het Landschapskader geeft weer wat de basisstructuur is van het landschap en op welke wijze nieuwe ontwikkelingen een meerwaarde vormen/aansluiten op de typische structuur van het landschap.

In navolging van de historische kaart is het ook vanuit dit beleid wenselijk om dit bosrijke gebied verder met nieuwe groenelementen te versterken. Rond het erf met de erfbeplanting en groenstructuren, waarmee het rationele omliggende landschap extra versterkt wordt. Het bestaande bosgebied zou met extra variatie omgevormd worden tot een meer bosmozaïek.

Landschapsplan gemeente Bergen

Samenvatting

Het meer dan 11.000 hectare grote, langgerekte buitengebied van de gemeente Bergen in noord-Limburg kent een aantal kenmerkende landschappelijke kwaliteiten. Het Maasdal, de rivierduinen en de verschillende grote en kleinere landbouwgebieden zijn de belangrijke beeld dragers. Het concreet benoemen en herkennen van de bouwstenen van deze landschappen, met name groene en cultuurhistorische elementen, vormt de basis van een verantwoorde omgang ermee. In deze rapportage wordt een samenvattend overzicht gegeven van de ontstaansgeschiedenis van het gebied, wordt kort ingegaan op het [regionaal] landschapsbeleid; en wordt een compleet overzicht gegeven van de thans aanwezige landschapselementen.

In het tweede deel wordt aan de hand van een aantal voorbeelden nader ingegaan op het aspect van bebouwing in het buitengebied en de landschappelijke inpassing daarvan. Hiermee wordt gepoogd een leidraad op te stellen voor de bewoners en gebruikers van het buitengebied om zodoende de kwaliteiten van het gebied te behouden en mogelijk verder te ontwikkelen.

Bovenstaande omschrijving geeft weer wat het doel is van het Landschapsplan van de gemeente. Naast het analyseren van de huidige landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten, worden er ook per gebied handreikingen gedaan omtrent de landschappelijke inpassing van objecten. Het bedrijf is gelegen binnen de zogenaamde ven-ontginning en onderstaand staat omschreven wat de karakteristieken en wensen zijn.

3.2.5 Venontginningen

Karakteristiek

Kleinschalige landbouwenclaves in het boslandschap van de Maasduinen, ontgonnen in het begin van de 20e eeuw, meestal nog relatief natte gronden, met akkerbouw, ook maisteelt.

Dynamiek:

Laag, voortgaand gebruik door landbouwers.

Bijzondere landschapselementen [het behouden waard]

- ♦ geen

Gewenste landschapsstructuur

Als gevolg van de bemesting en benodigde ontwatering hebben deze ontginningen een overwegend negatief effect op de omringende natuur. Landschappelijk zijn het curiositeiten.

foto 21 Venontginning in het Bergerbos

Waar nodig ontwikkelingen inpassen met:

- ♦ geen ontwikkelingen anders dan landbouw, bij staken van landbouw zal rietruigte ontstaan. Bij afgraven van de bovengrond kunnen voedselarmere vegetaties worden ontwikkeld, zoals natte hooilanden, vennen of vochtige heide.
- ♦ rietland
- ♦ berkensingels.

Vrijkomende agrarische bebouwing inpassen met:

- ♦ niet of vrijwel niet van toepassing, geen specifieke maatregelen nodig.

Het blijkt dat een juiste landschappelijke inpassing van deze plek aan de orde is met beplanting wat hier landschappelijk past. Met dit als basis en de criteria van het bedrijf is de visie voor de inpassing verder ontwikkeld.

3. Visie landschapsplan

Onderstaand figuur geeft weer op welke wijze de uitbreiding en het gehele bedrijf wordt geïntegreerd in het landschap. Hieronder staat de onderliggende visie omschreven.

Landschap

Door de aanwezigheid van de kerstdennenstroken rond het bedrijf en langs de bosrand vormt dit momenteel een inpassing die in de nieuwe situatie meer passend gemaakt kan worden door de aanvullingen. De ondernemer wil graag zijn nieuwe gebouw integreren met een gemengde haag aan de achterzijde. Een singel en bomen is niet wenselijk vanwege schaduw en niet opdrogen van een brede strook van perceel. Vandaar wordt ingezet op enkele bomen op het binnenerf, die zorgdragen voor de hogere landschappelijke integratie. Vandaar is een gemengde haag en de bomen op het erf wenselijk, wat samen met de kerstdennenopstand een luchtige inkadering vormt aan deze zijde.

De verdere volmaking met haag en enkele bomen rond de bestaande infiltratievijver draagt zorg dat het aanzicht vanaf de straat rustieker wordt. Zeker de bomen aan de straatzijde dragen hiertoe ook al bij.

Door in de erfzone rond de nieuwe loods bomen aan te planten, wordt samen met de bestaande hagen hier een integratie voorzien van de nieuwe schuur vanaf de straat Wolfsven.

Door ook hier in de kerstdennenstrook er enkele weg te halen en te vervangen door een loofboom, wordt de overgang naar het bosgebied minder steriel met dennen en ontstaat hier meer variatie, wat op termijn verder aangevuld kan worden met loofhout samen met de al bestaande nieuwe haag langs het hekwerk.

Tenslotte zal de infiltratiesloot/wadi langs de bestaande kerstdennen ook meer variatie opleveren door hier enkele dennen te rooien en hier enige struiken aan te planten. Hiermee ontstaat er ook meer beleving vanaf het pad op de aangrenzende graszodenvelden.

Natuur

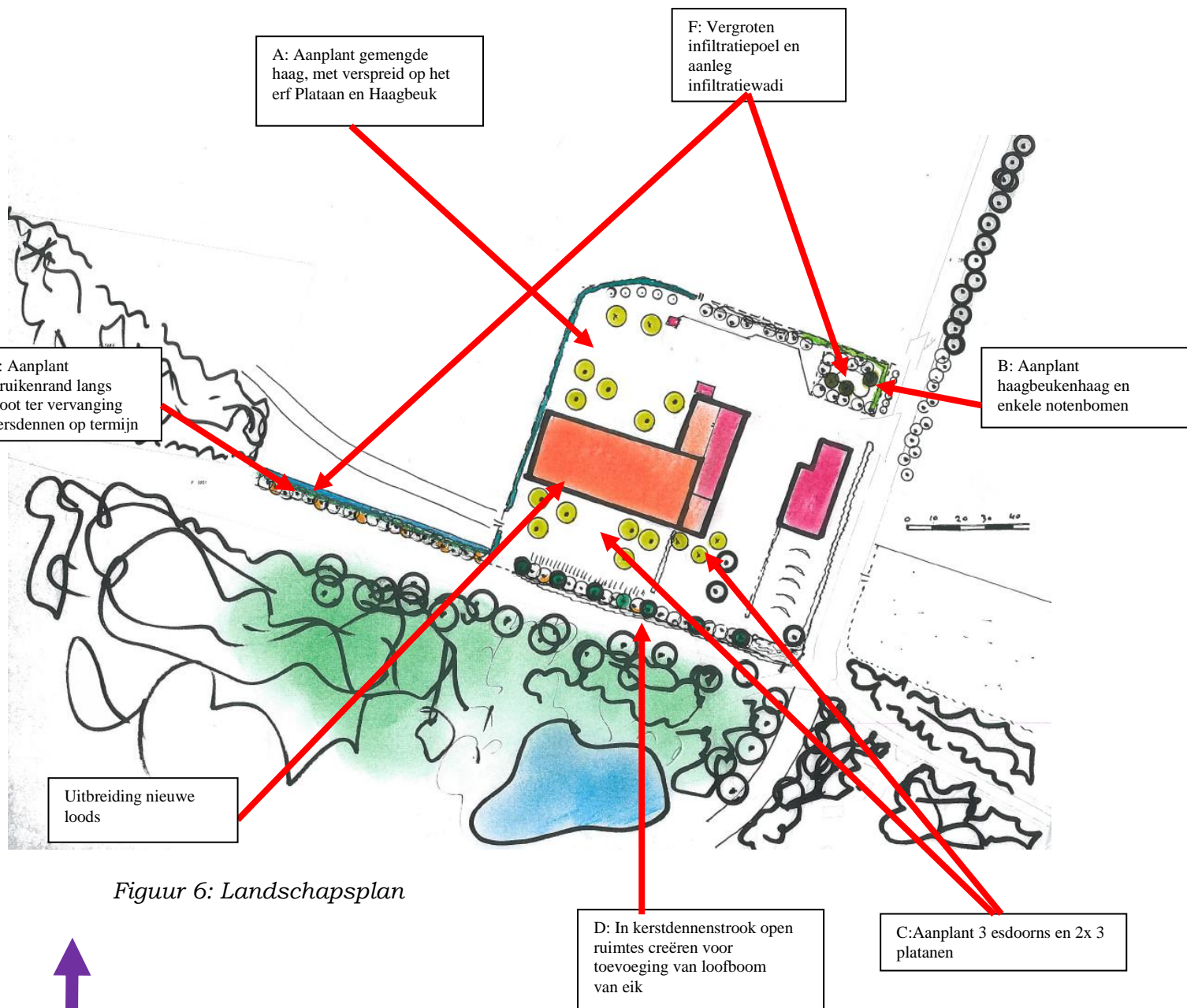
Het bedrijf wordt al omgeven door enorm veel bos- en natuur en het groen rond het erf vormt hierbij een kleine aanvulling. Door juist in te zetten op meer loofhoutvariatie draagt dit op beperkte schaal al bij op de gewenste biodiversiteit, wat vanuit de maatschappij gewenst wordt.

Water

Vanuit de Watertoets is het ook noodzakelijk zorg te dragen voor opvang regenwater en dit in het gebied te laten infiltreren. Het feit dat in de buitenrand van het perceel (langs de kerstdennen) vanuit vroeger al een greppel lag, wordt deze weer uitgegraven tot een zogenaamde wadi, waarin het regenwater wordt opgevangen en kan infiltreren. Hierdoor wordt er geen water afgevoerd of gedraineerd, wat het aangrenzende natuurgebied negatief zou beïnvloeden.

4. Landschapsplan met beplantings- en beheerplan

Zie onderstaande plan met beschrijving het beplantings- en beheersplan

Figuur 6: Landschapsplan

A) Aanplant gemengde haag, linde bomenrij met linde aanvulling bij kerstdennen

Er wordt een gemengde haag langs het hekwerk aangelegd, wat samen met de nieuwe opgaande bomen (op het binnenerf ivm schaduw) een groene rand vormt die deze zijde van de schuur inpast. In de haag worden 4 stuks gemengd per meter aangeplant met maat 80-100 in de onderstaande soorten:

Carpinus betulus	Haagbeuk
Acer campestre	Veldesdoorn
Euonymus europaeus	Kardinaalsmuts
Rhamnus frangula	Vuilboom
Viburnum opulus	Gelderse roos

De haag wordt 1 x per jaar geknipt op een hoogte van 1,80 meter, zodat een natuurlijk kader ontstaat.

De bomen binnenerf zijn 5 Platanus acerifolia en 2 Carpinus betulus, die enige body maken.

De bomen hebben bij aanplant een maat van 14-16 en worden met begeleidingssnoei verder begeleid tot volwassen bomen die verder vrij uitgroeien.

B) Aanplant haagbeukenhaag met enkele notenbomen

Rond dit bomenweetje met infiltratiepoel is de aanleg van een Haagbeukenhaag wenselijk, daar hiermee de entree meer rustiek wordt. Om de voorzijde verder te verfraaien met rustieke hagen en hiermee het "hekaandeel" te verdoezelen is ook de aanleg van haagbeukenhaag wenselijk. In het gedeelte tot aan het pomphuisje staat al een taxushaag, die een hoogte van 1,60 meter zal verkrijgen.

Er is gekozen voor een landelijke haag met haagbeuken (*Carpinus betulus*). Er wordt een haag aangeplant met 4 stuks per meter en met jaarlijkse snoei op 1,60 meter hoogte vormt het een mooie groene rand.

Het feit dat de ondernemer vanaf het woonerf graag zicht heeft op zijn velden, dient de hoogte van deze hagen (behaalde de gemengde haag achter terrein) hierop afgestemd te zijn.

Plantmateriaal is eveneens 80-100.

In dit binnenweetje staan ook vele dennen en door hier op de open plekken Notenbomen aan te planten, vormt dit het beging voor de verdere verloofing van deze zijde. Het zijn 3 Juglans regia, okkernoot, en hebben bij aanplant een maat van 12-1 en met een minimale begeleidingssnoei zullen ze tot wasdom geleid worden.

C) Aanplant 4 esdoorns en 3 platanen

In de tuin en hoek schuur is het wenselijk enige bomen op voldoende onderlinge afstand toe te voegen, die het zicht breken op de nieuwe schuur. De 3 Platanen (*Platanus x acerifolia*) groeien snel en hebben dan ook snel enige body en de esdoorns (*Acer pseudoplatanus*) is eveneens een vlotte groeier, zodat de massaliteit van het gebouw wordt verdoezeld halfopen tussen de bomen.

Alle bomen hebben bij aanplant een maat van 12-14. En worden ook hier met enige begeleidingssnoei tot volwassen boom geleid.

De bestaande kerstdennen in dit binnengebied zullen verdwijnen.

D) In kerstdennenstrook open ruimtes creëren voor toevoeging van loofboom van eik

Om een natuurlijkere en gevarieerdere overgang te creëren naar het aangrenzende bos- en heide gebied is het wenselijk enkele dennen te rooien en hier enkele eiken toe te voegen. Dit vormt de eerste stap om hier een meer gevarieerde loofhoutrand te creëren op termijn.

De bomen die aangeplant worden zijn *Quercus robur* (Zomereik) en hebben bij aanplant een maat van 12-14.

Deze bomen hebben verder weinig onderhoud nodig en kunnen zo volledig uitgroeien. Langs het hekwerk staan hier de bestaande Hulst, die mede met de bomen zorgdragen voor een dichte groene rand. Op termijn kunnen hier meerdere dennen verdwijnen en dan ruimte creëren voor de loofbomen.

Het dichtplanten van het zandpad op gemeente-eigendom valt buiten dit plan en kan indien wenselijk door de gemeente uitgevoerd worden.

E) Aanplant struikenrand langs infiltratiewadi ter vervanging kerstdennen op termijn

Ook deze zone bestaat uit kerstdennen. Door aan de rand van de nieuw te creëren wadi een struikenstrook (soort losse dubbele haag) aan te planten, kan bij verdere groei de kerstdennenbepanting verdwijnen en is er een struikenrand, welke de afscherming maakt. Daarbij is het middels de struiken op termijn ook mogelijk wat meer doorkijk te creëren vanaf het gemeentelijk wandelpad (indien dit door gemeente niet wordt dichtgeplant) naar de open enclave.

De volgende struikensoorten zijn in de struikenstrook wenselijk en worden in twee rijen aangeplant in groepen zoals aangegeven:

		Aantal per groep
15 %	<i>Amelanchier lamarcki</i>	Krenteboompje 3
25%	<i>Rhamnus frangula</i>	Vuilboom 3

15 %	Cornus sanguinea	Gewone kornoelje	2
25 %	Viburnum opulus	Gelderse Roos	3
20 %	Euonymus europaeus	Kardinaalsmuts	2

Er worden 4 stuks per meter aangeplant, enigszins gevarieerd en het plantsoen heeft bij aanplant een grootte van 60-80 cm. Het beheer vormt het gefaseerd terugsnoeien elke 8 jaar. De lengte strook is 90 meter en breedte ca. 3 meter.

F) Vergroten infiltratiepoel en aanleg infiltratiewadi

De bestaande infiltratiepoel zal verder her-geprofileerd worden, zodat deze het water van de bestaande schuur en te restylen schuur kan herbergen en het hier kan infiltreren. Het regenwater van de nieuwe loods 50 x 25 m = 1250 m² geeft met T= 10 een hoeveelheid regenwater bij een extreme bui van ca. 70 m³. Met een lengte van 90 meter (vanaf zone D) langs de bestaande kerstdennenstrook is een breedte van 2 meter en diepte van 60 cm voldoende om dit water op te vangen en hier te laten infiltreren, waardoor het wordt toegevoegd aan het grondwater. Het grondwater zit hier op ca. 1,20 meter onder maaiveld. Bij graven dient nauwlettend gekeken te worden dat niet te diep gegraven wordt en wanneer men binnen de 60 cm een leemlaag aantreft dient de wadi ondieper en breder gemaakt te worden. Hiermee wordt voorkomen dat de leemlaag doorbroken wordt en het schijngrondwaterspiegelsysteem doorbroken wordt.

In deze zone heeft vanuit het verleden al een greppel gelegen, dus er verandert aan het watersysteem verder niets, daar er ook geen regenwater of ander water wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater. De vrijkomende grond wordt verwerkt op perceel ondernemer. Aan de buitenzijde van de wadi, langs de kerstdennen, wordt de struikenrand aangelegd van onderdeel E.

Na de aanleg wordt de infiltratiewadi en omgeving ingezaaid met een kruidenrijk mengsel dat mogelijke ecologische waarde creëert. Het beheer is jaarlijks maaien van de vegetatie en het maaisel afvoeren.

5. Conclusie

Dit definitieve landschapsplan met beplantingsplan en beheeromschrijving geeft weer wat aangeplant zal worden om er een mooi geheel van te maken en zo te behouden. Dit ligt ook in de lijn van de visie van de ondernemer die het groene visitekaartje erg hoog in het vaandel heeft staan! Dit is op maat van de bestaande beplanting en de ingreep in het landschap en passend bij de sfeer op deze locatie en de wens van de ondernemer, maar ook passend binnen kaders gemeente (conceptplan is eerder al voorgelegd). Zo ontstaat er een mooi groen kader en een fraaie invulling op deze plek. Daarbij geeft het toekomstig beheer ook kwaliteit en voor enige ecologische waarden.

Plattelandscoöperatie Peel & Maas regio,
Maart 2014